

Open Conference

KONTRASTEIA: KSlak^{eta} BERRIKUNTZA

Reader

2021eko azaroaren

11-12a

BILBAO

Guggenheim Museoa

Eskaneatu hemen dokumentu honen ingelesezko, gaztelaniazko eta euskarazko bertsioa eskuratzeko. Hemen ere eskuragarri: <https://www.euskadi.eus/ccis-and-innovation-contrast/web01-a2kulind/en/>

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

TESTUINGURUA

Jardunaldi hau, KSI-ak eta Berrikuntza Kontrastea lan-prozesuaren emaitza da, eta horietan hiru aditu talde bildu dira online saioetan gai ezberdinen inguruan lan egiteko: 1. lantaldea (berrikuntza), 2. lantaldea (I+G) eta 3. lantaldea (I+G+B neurtzea).

Nazioarteko adituek gidatutako saioak dira, jardunbide egokiak elkartrukatzeko eta jakintza garatzeko guneak sortzeko helburuarekin antolatuta. Atzemandako honako arazo hauei heldu nahi die ekimenak:

- 1. Euskadiren errendimendu eskasa, KSI kultura- eta sormen-industrien berrikuntza-adierazleei dagokienez.
- 2. Eskualde-mailan ez dira estatistika-esparru nagusiak aplikatzen, eta berrikuntza neurtzeko adierazleerako datu gutxi biltzen dira.

Saio hauen helburu nagusia KSlen sektorean berrikuntza bultzatzeko politikak eta ekimenak garatzea ahalbidetuko duten ezagutzak eskuratzea da.

Kontua da KSletan berrikuntza eta I+G+b ebaluatzeko eta neurtzeko eredu baten oinarriak adostea eta ezartzea, honako hauek lortzen laguntzeko:

- 1. KSletan berrikuntza eta I+G+b zer diren eta zer ez diren espekulatzeko dilema hutsak gainditzea.
 - 2. KSletan proiektu berritzaileak eta I+G+b arlokoak identifikatzeko irizpideak eta jarraibideak onartzea.
 - 3. Kultura-sektorean I+G+b arloko berrikuntzaren jarraipena eta ebaluazioa egiteko adierazleen agintetaula bat ezartzea.
 - 4. KSletan I+G+b bultzatzeko politikak zuzentzea.
-

OPEN CONFERENCE

Ekitaldia **Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Sailak** antolatu du, tokiko aktore garrantzitsuen parte-hartzearekin. Jardunaldiek lantaldeetan hasitako eztabaidetatik igarotzeko aukera emango digu, eta berrikuntzari, I+G+Bri eta KSletan I+G+Bren neurketari buruzko eztabaida-prozesuari amaiera emango dio. Gainera, berrikuntza-adierazle berriei buruzko azterketa pilotuaren atariko norabide batzuk aurkeztuko dira

1. EGUNA: AZAROAREN 11

9:00-9:30

HARRERA / ERREGISTROA

9:30-10:15

ONGIETORRIA ETA KONFERENTZIAREN IREKIERA

Aitziber Atorrasagasti, Kultura Sustatzeko zuzendaria. Eusko Jaurlaritza.

Miren Artaraz, Unibertsitate Politika eta Koordinazioko zuzendaria. Eusko Jaurlaritza.

Gotzon Bernaola, Enpresa Berrikuntzarako Koordinatzaile Nagusia Innobasque-en.

Leyre Madariaga, Eraldaketa Digitalaren eta Ekintzailetzaren zuzendaria. Eusko Jaurlaritza.

Cristina Ortega, Jardunaldiaren Koordinatzaile Zientifikoa. Kulturaren Euskal Kontseiluko kidea.

10:15-12:45

BERRIKUNTZA-KONTZEPTUA KULTURA- ETA SORMEN-SEKTOREAN

KSlen barruan berrikuntzak duen garrantzia izango da saio honen ardatza. Berrikuntza-kontzeptuaz, berrikuntzaren balioez eta berrikuntzaren dimentsioez zehatzago eztabaidatuko da, gure aztergai honen inguruan adostasun batera iristen ahalegintzeko. Saioa bi paneletan banatuko da:

10:15-11:00

BERRIKUNTZA-KONTZEPTUA KSletan: OINARRIAK EZARRIZ

Sabin Goitia, Proiektu Estrategikoen koordinatzailea Beaz Bizkaia-n

Alaitz Landaluze, Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako zuzendaria Innobasque-n

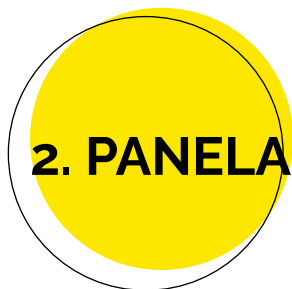
Bernd Fesel, ECBN European Creative Business Network-eko zuzendaria

1. PANELA

11:00-11:45

BERRIKUNTZA KSletan: IKUSPEGIA ZABALDUZ

Moderatzailea:

Camila de Epalza Azqueta, Kanpo ekintzarako teknikaria eta arlo arduraduna. Euskadiko Ordezkaritza EBn

Juan Pastor Bustamante, Innova&acción-eko zuzendari laguntzailea.

Iranzu Guijarro, KARRASKAN: Berrikuntza kulturaren, berrikuntzaren kultura

Cinzia Lagioia, Puglia Creative District-eko zuzendaria

11:45-12:15

ATSEDENALDIA

12:15-12:45

Q&A: BERRIKUNTZA-KONTZEPTUA KULTURA- ETA SORMEN-SEKTOREAN

Ordu-erdi honek aukera emango du KSlen berrikuntzaren gaiari buruzko eztabaida ixteko eta horren gaineko ondorio nagusiak aurkezteko.

Bernd Fesel, ECBN European Creative Business Network-eko zuzendaria

Sabin Goitia, Proiektu Estrategikoen koordinatzailea Beaz Bizkaia-n

Alaitz Landaluze, Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako zuzendaria Innobasque-n

Camila de Epalza Azqueta, Kanpo ekintzarako teknikaria eta arlo arduraduna. Euskadiko Ordezkaritza EBn.

12:45-14:30

BAZKARIA (Gran Hotel Domine Bilbao)

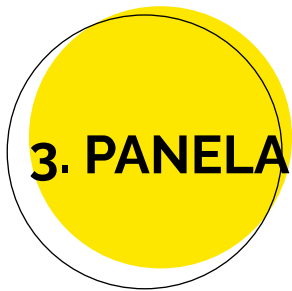
14:30-16:30

KSletako I+Gari BURUZKO HAUSNARKETAK

Bigarren saio honetan, KSletako I+Garen gaia sakonetik aztertuko da. Hainbat kontzeptu aztertu eta debatituko dira, hala nola Frascatiren irizpideak, zerbitzu-jarduerak, eta I+Gak kultura- eta sormen-sektorean duen eragina hobeto ulertzeko bideragarritasuna. Saioa bi paneletan banatuko da:

14:30-15:15

I+G KONTZEPTUA KSletan: OINARRIAK EZARRIZ

Ruth Mayoral, Neurrirako Programen arduraduna
Euskampus Fundazioan

Oihane Sanchez, Arte Garaikideko Ikerketan doktorea
(2020) eta AKMEKAKo kolaboratzailea

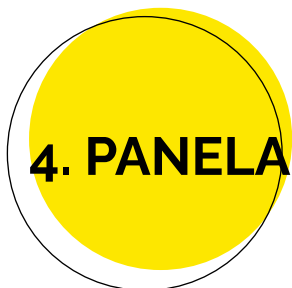
Pier Luigi Sacco, ELGEko ekintzailetzarako, ETEetarako,
eskualdeetarako eta hirietarako Zentroko aholkulari nagusia

15:15-16:00

I+G KSletan: IKUSPEGIAK ZABALDUZ

Moderatzailea:

Aintzane Larrabeiti, Kulturaren Euskal Behatokia

Michela Magas, Industry Commons Fundazioko presidentea

Yosha Wijngaarden, kultura-politikako irakasle atxikia
Nijmegen-go Radboud Unibertsitatean (Herbehereak)

Roberto Gomez de la Iglesia, Conexiones improbables-eko
zuzendari nagusia

16:00-16:30

Q&A: KSletako I+Gari BURUZKO HAUSNARKETAK

Ordu-erdi honek aukera emango du KSletako I+Garen
gaiari buruzko eztabaida ixteko eta horren gaineko ondorio
nagusiak aurkezteko.

Pier Luigi Sacco, ELGEko ekintzailetzarako, ETEetarako,
eskualdeetarako eta hirietarako Zentroko aholkulari nagusia

Ruth Mayoral, Neurrirako Programen arduraduna
Euskampus Fundazioan

Oihane Sanchez, Arte Garaikideko Ikerketan doktorea
(2020) eta AKMEKAKo kolaboratzailea

2. EGUNA: AZAROAREN 12a

9:00-9:30

HARRERA / ERREGISTROA

9:30-12:45

I+G+Baren NEURKETA ETA KULTURA- ETA SORMEN-EREMUKO ADIERAZLEAK

Hirugarren eta azken saio hau I+G+b-aren neurketan ardaztuko da, eta horren harira egiten ari den azterlan pilotu bat aurkeztuko da. Gainera, hainbat gai sortuko dira, hala nola egungo kultura- eta sormen-sektorean I+G+b kontzeptua aberasteko politikak eta adierazleak Saioa 3 paneletan banatuko da.

9:30-10:15

I+G+b-aren NEURKETAREN KONTZEPTUA ETA KSletako ADIERAZLEAK, OINARRIAK EZARRIZ

5. PANELA

Josean Urdangarin, Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Saila

Luca dal Pozzolo, Fitzcarraldo Fundazioaren kofundatzailea eta Ikerketako arduraduna

Valentina Montalto, Kultura-ekonomiari eta sormen-hiriei buruzko politiken analista Europako Batzordeko JRC Joint Research Centre-n.

10:15-11:00

I+G+b-aren NEURKETA ETA KSletako ADIERAZLEAK, IKUSPEGIAK ZABALDUZ

Moderatzailea:

Xavier Fina, ICC Consultores Culturales-eko fundatzailea eta zuzendaria.

6. PANELA

Annalisa Cicerchia, ISTAT Italiako Estatistika Institutu Nazionaleko ikertzaile nagusia eta kulturako ekonomialaria.

Jabier Retegi, Orkestra-ko ikertzaile seniorra
Mikel Etxeberria, Kulturaren Euskal Behatokia.

Renzo Turatto, ELGEko Veneziako Leed bulegoko arduraduna.

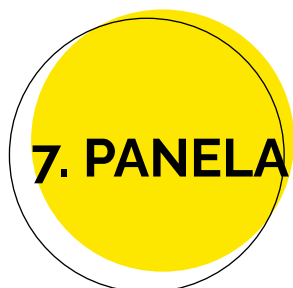
11:00-11:30

ATSEDENALDIA

11:30-12:15

AZTERLAN AURREPILOTUAREN AURKEZPENA: KSletan BERRIKUNTZA NEURTZEKO ADIERAZLEAK

Moderatzailea:

Josean Urdangarin, Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Saila

Sandra Rodriguez, Aholkularitza-proiektuen koordinatzailea ICC Consultores-en.

Luca dal Pozzolo, Fitzcarraldo Fundazioaren kofundatzailea eta Ikerketako arduraduna.

Carlo Vuijsteke, Sormen Barrutien Sareko koordinatzailea / Proiektu Seniorren zuzendaria.

12:15-12:45

Q&A: I+G+B-AREN NEURKETA ETA ADIERAZLEAK KULTURA- ETA SORMEN-EREMUAN

Ordu-erdi honek aukera emango du KSletako I+G+Baren neurketaren gaiari buruzko eztabaida ixteko eta horren gaineko ondorio nagusiak aurkezteko.

Luca dal Pozzolo, Fitzcarraldo Fundazioaren kofundatzailea eta Ikerketako arduraduna

Valentina Montalto, Kultura-ekonomiari eta sormen-hiriei buruzko politiken analista Europako Batzordeko JRC Joint Research Centre-n.

Josean Urdangarin, Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Saila.

Xavier Fina, ICC Consultores Culturales-eko fundatzailea eta zuzendaria.

Aintzane Larrabeiti, Kulturaren Euskal Behatokia.

12:45-13:15

EUROPAKO BAUHAUS BERRIA: BIZIKIDETZA - MODU EDERRAGOAK, JASANGARRIAGOAK ETA INKLUSIBOAGOAK ERATZEN

Valentina Montalto, Kultura-ekonomiari eta sormen-hiriei buruzko politiken analista Europako Batzordeko JRC Joint Research Centre-n.

Camila de Epalza Azqueta, Kanpo ekintzarako teknikaria eta arlo arduraduna. Euskadiko Ordezkaritza EBn.

13:15-13:30

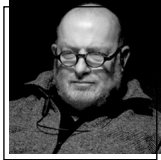
JARDUNALDIAREN ITXIERA

Andoni Iturbe, Kultura sailburuordea. Eusko Jaurlaritza

HIZLARIAK

KOORDINATZAILE ZIENTIFIKOAK:

LUCA DAL
POZZOLO

Luca Dal Pozzolo, 1956. Arkitektoa, Fitzcarraldo Fundazioaren kofundatzailea eta fundazioko ikerketa-arduraduna. Piamonteko Kultura Behatokiaren zuzendaria 1998az geroztik. Eskolak ematen ditu Boloniako Unibertsitateko Ekonomia Fakultatean (Eskualdeko Kultura Politikak) eta Kultura Kudeaketako Ikasketa Aurreratuen Masterrean, Luganon. Artikulu eta liburu ugari argitaratu ditu zenbait gairi buruz, hala nola kulturaren ekonomia, museoak eta ondarea, diseinua eta proiektuak erdigune historikoetan, eta hiria berronertzearekin lotutako kultura-gaiak.

BERND
FESEL

Heidelberg eta Bonn hirietan ikasi zituen Ekonomia eta Filosofia Bernd Feselek, eta Ekonomian graduatu zen. Bonn hiriko Unibertsitateko, Berlingo Arteen Unibertsitateko eta, gaur egun, KMM Hanburgoko Kulturaren eta Bitartekoen Kudeaketarako Institutuko irakasle bisitaria da. 1990ean hasi zuen bere karrera profesionala artearen merketuan. 1997an, Galerien Alemaniako Elkarteko zuzendari izendatu zuten eta, ondoren, Galerien Europako Elkarteko zuzendari. Alemaniako Arteen Kontseiluko bozeramale era izan da. Kulturarako eta Ekonomiarako Bulegoa sortu zuen 2003an, eta UNESCOrako Alemaniako Batzordeko eta Alemaniako Atzerri Arazoetako Ministerioko aholkulari izan da. Sormen-industriei buruzko lehenengo konferentzia nazionala abiarazi zuen 2004 eta 2009 bitartean, Friedrich Naumann Fundazioarekin batera antolatutako konferentzia. Ondoren, RUHR.2010, Kulturaren Europako Hiriburua zuzendariordea izan zen, eta 2011z geroztik, Sormen Ekonomiarako Europako Zentroaren aholkulari nagusia, RUHR.2010 kanpainaren ondare den zentroarena. Bernd Fesel ponentea izan da Europako Parlamentuan izandako agerraldietan (2017an Brexitari buruzkoa) eta Europa osoan emandako hitzaldietan, eta sormen-arte eta sormen-industrien zeharkako efektuak izan ditu bereziki ardatz. ENCAT (ingeleseko siglei jarraikiz) Kultura Kudeaketa eta Politikako Europako Sareko zuzendaritza-batzordeko kide izan da, zeinak bere egoitza Bruselan duen, 2015 eta 2017 bitartean, eta 2016az geroztik ECBN (ingeleseko siglei jarraikiz) Sormen Enpresen Europako Sareko zuzendaria da, zeinak Rotterdam-en du egoitza.

VALENTINA
MONTALTO

12 urte baino gehiagoko esperientzia du nazioarteko lan-inguruneetan, Valentina Montaltok Europa eta hiri mailako politiketan eta adierazleetan jarri du arreta, Kultura eta Sormen Sektorearen dimentsio ekonomikoa eta soziala sustatzeko eta neurtzeko. Valentina gaur egun Europako Batzordeko Joint Research Centre-en ari da lanean eta Cultural and Creative Cities Monitor proiektuaren buru da, konparaziozko ebaluazio-tresna bat, Europako 19 hiriren jarduna neurtzen duena kulturarekin lotutako dimentsioetan, datu kuantitatiboak zein kualitatiboak erabiliz. Youtuben, *zer garrantzi du kulturak gure hirietan? hitzaldia.*

PIER LUIGI
SACCO

ELGAREN Ekintzailetzaren, ETEen, Eskualdeen eta Hirien Zentroko aholkulari nagusia da, eta Milango IULM Unibertsitateko Kulturaren Ekonomiako irakaslea. Horrez gain, metaLAB (at) Harvard guneko eta Trentoko Bruno Kessler Fundazioko ikertzailea da. Harvardko Unibertsitateko Berkman-Klein Center for Internet and Society zentroko irakasle bisitaria eta irakasle elkartua da. Nazioartean lan egiten du, tokiko garapenaren esparruan, kultura buru dela, eta askotan hizlari nagusi gisa gonbidatua da mundu osoko kultur politikako hitzaldi nagusietan.

TOKIKO KOORDINATZAILEAK:

SABIN GOITIA

Sabin Goitia Industria Ingeniaritzan lizentziatua da, eta bere ibilbide profesionalaren zatirik handiena sektore publikoan garatu du, sustapen ekonomikoaren esparruan, proiektu berritzaileen garapenaren bidez eskualdeko enpresa-sarea sortzen eta indartzen lagunduz. 2018-2020 aldian, Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Sormen Industrien aholkularia izan zen, eta, beraz, Euskadiko kultura-eta sormen-sektorean I+G+B definitzeko proiektuaren bultzatzaileetako bat.

ALAITZ
LANDALUZE

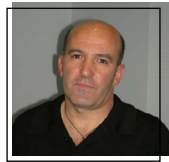
Alaitz Landaluze telekomunikazio ingeniaria da eta bere ibilbide profesionala enpresa pribatuetan zein sektore publikoan garatu du. Gaur egun, Innobasqueko Berrikuntza Politiken Koordinatzaile Nagusia da. Innobasquek unitate horretatik laguntzen die Lehendakaritzari eta Eusko Jaurlaritzako sailei I+G+Bko estrategiak, programak eta proiektuak diseinatzeko eta garatzeko. Besteak beste, haren arloak Euskadi 2030 Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Planaren idazkaritza teknikoa kudeatzen du, haren diseinuan eta ebaluazioan, eta Kultura eta Hizkuntza Politika Sailarekin lankidetzan dihardu 2015etik, berrikuntza sustatzeko hainbat ekimenetan aholkularitza emanez.

RUTH
MAYORAL

Euskampus Fundazioko Neurirako Programen arduraduna. Eragileen arteko zeharkako lankidetzeta eta Unibertsitatearen eta Euskadiko gizarte- eta ekonomia-sarearen arteko eskumenen transferentzia erraztuko duten programak egin eta inplementatzeaz arduratzen da. Zehazki, Ingeniaritza, Zientzia eta Teknologiako Euskal Klusterraren (4gune) eta Kultura eta Sormen Industrien Euskal Klusterraren (KSIgune) funtzionamenduaren arduraduna da. Soziologian Doktorea da eta Hirieraldaketan eta tokiko saiakuntzen potentzialean zentratu zen bereziki, eraldaketa horiek birbideratzeko sormenetik abiatuta.

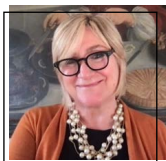
JOSEAN
URDANGARIN

Eusko Jaurlaritzaren Kultura eta Hizkuntza Politika Saileko Kultura Sustatzeko Zuzendaritzan lan egiten du Josean Urdangarin Arrizabalagak. Euskal Filologian lizentziaduna da, eta hizkuntza-plangintzako kudeatzaile eta zuzendari izan zen 1989 eta 2002 bitartean ikerketa kualitatiboaren eta kuantitatiboaren esparruetan eta euskararen estatusaren plangintzarekin lotutako arloetan. Euskal kultura-politiken elaborazioan lan egin zuen ondoren (Kulturaren Euskal Plana), erakundeak zein sektore desberdinak koordinatuz. Creadis3 proiektuarekin lotuta dago gaur egun bere jarduera –politiken ikertzailea baitugu proiektu horretan–, baita Euskal Autonomia Erkidegoko sormen- eta kultura-industrietarako politiken definizioarekin lotuta ere.

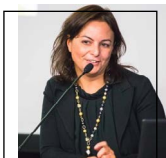
NAZIOARTEKO ADITUAK:

ANNALISA
CICERCHIA

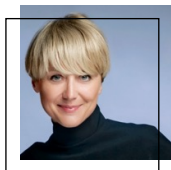
Annalisa Cicerchia (Erroma, Italia) ekonomialaria da kulturaren arloan, eta eskarmentu handia du landa-ikerketan. 80ko hamarkadaren hasieratik kulturarako politiken eta esku-hartzeen inpaktua lantzen aritu da, Estatu Batuetako Navajo Nazioan eta Egiptoko Asuan eskualdean. Era berean, Plangintza Azterlanen Zentroan, Plangintza Ekonomikoko Azterlanen Institutuan eta, geroago, Azterlan eta Analisi Ekonomikoen Institutuan lan egin du. Kultura-sektorerako plangintza eta ebaluazio estrategikoa egin zuen, eta bereziki azpimarratu zituen erabakiak hartzeko eta inplementatzen laguntzeko beharrezkoak diren datu-baseak. Gaur egun ikertzaile seniorra da Italiako Estatistikako Institutu Nazionalean. Sirian, Egipton, Libanon eta Kosovon kulturaren oinarritutako garapen-programak diseinatzen eta ebaluatzen aditu gisa lan egin du, eta kulturari buruzko hainbat ikerketa-proiektu ditu Europar, Culture, Cost, Creative Europe, Horizon 2020 programen barruan. Europako Kultur Hiriburuetarako gaitasunak garatzeko zerbitzuak eskaintzen dituzten adituen taldeko kidea da. 1999az geroztik, Erromako Tor Vergata Unibertsitatean irakasten du; Erromako Tre Unibertsitatean, Bolzanoko Unibertsitatean eta Italiako Administrazio Eskola Nazionalean irakasten du eta ikerketa-taldeetako kidea da. Gai nagusiak honako hauek dira: kultura-partaidetza eta -praktika, kultura-erakundeen ekonomia eta kudeaketa, kulturak garapen iraunkorrari egiten dion ekarpena, ongizatearen, osasunaren eta kultura- eta arte-jardunaren arteko harremana, eta kultura-ongizatea.

CINZIA
LA GIOIA

Puglia Creativa Barrutiko zuzendaria eta Europako egitura-funtsek eta lurralde-lankidetzako programek finantzaturako proiektuak diseinatzen eta kudeatzen esperientzia frogatua du. Halaber, aholkulari seniorra eta irakaslea da tokiko garapenaren plangintza estrategikorako, ikuspegi sistemikoarekin kulturaren eta sormenaren, ingurumenaren eta legezkotasunaren arloetan.

MICHELA
MAGAS

Michela Magas berrikuntzaren katalizatzailea da, zubiak ezartzen ditu zientziaren eta artearen, diseinuaren eta teknologiaren, ikerketa akademikoaren eta industriaren munduen artean, eta 25 urtetik gorako ibilbidea du berrikuntzan. Europako Batzordeko eta G7 taldeko liderren berrikuntza-aholkularia da, Europako Bauhaus Berria ekimenerako von der Leyen presidentearen goimailako mahaiko kidea eta Industry Commons Foundation fundazioko zuzendaria. 2017an, European Woman Innovator of the Year saria jaso zuen, eta, 2016an, Innovation Luminary Award for Creative Innovation saria eman zioten. MTF Labs plataformaren sortzailea eta zuzendari exekutiboa da; 8.000 sortzaile eta ikertzaile zientifiko inguru biltzen ditu plataforma komunitario global horrek. 20 urte baino gehiago eman ditu Londresko Stromatolite Design Lab enpresaren buru gisa, eta Apple, Nike eta Nokia ditu bere bezeroen artean. Lehenago, arte-editorea izan zen *Financial Times* egunkarian.

RENZO
TURATTO

Renzo Turatto, Conresco Srl-ensortzaile eta konpainia CEO-a. Zientzia Politikoak ikasi zituen Paduako Unibertsitatean eta MBA bat lortu zuen "Enrico Mattei" negozio Eskolan. Agip Petrolin hasi zuen bere ibilbidea, finantza eta lan merkatuko analista gisa. 90eko hamarkadaren hasieran, Ekonomia Ministerioan lan egin zuen, Inbertsio Publikoak Ebaluatzeko Unitateko kide gisa. Kalabriako Eskualdeko Aurrekontu eta Programazio Ekonomikoko Departamentuko buru eta Kudeaketa Aginte gisa aritu ondoren, 2008an Ministroen Kontseiluko Presidentetzara igaro zen Administrazio eta Berrikuntza Digitaleko Departamentuko buru gisa. Ondoren, 2012tik 2016ra, Berrikuntza teknikoko eta gobernu elektronikoko irakaslea izan zen Administrazio Publikoaren Eskola Nazionalean. Oraintsuago, OCDE-Leed Veneziako bulegoaren arduraduna ere izan da. Bere ibilbide profesionalarekin estuki lotuta, jarduera akademikoak garatu ditu hizlari eta liburu eta artikuluen egile gisa.

CARLO
VUIJLSTEKE

Carlo Vuijlstekek hogei urte baino gehiagoko ibilbide profesionala du kultura eta sormenaren sektorean. Flanders Music Centerrerako musikaren sektorean hasi zen lanean, eta orain Flanders District of Creativityko proiektu seniorren kudeatzailea da (www.flandersdc.be). Flanders DC irabazi-asmorik gabeko erakundea da, gobernuak sortua, eta Belgikako Flandes eskualdean sormen-industriak babestu, sustatu eta lotzen ditu. Sormen-industrietan ekintzailtza sustatzeko hainbat proiektutan parte hartu du, eta hainbat enpresari hazkunde-estrategian aholkuak eman dizkie. Sormen Barrutien Nazioarteko Sarearen koordinatzailea ere bada (www.districtsofcreativity.org), mundu osoko 13 eskualde berritzaile batzen dituen. Eskualde batean sormena, berrikuntza eta enpresa-espirtua suspertzeko jardunbide egokiak partekatzen eta garatzen dituzte elkarrekin, sormen-industriekiko gurutzaketetan ikuspegi espezifikoko batekin.

YOSHA
WIJNGAARDEN

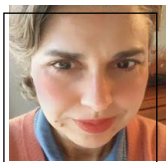

Yosha Wijngaarden Nijmegen-eko (Herbehereak) Radboud Unibertsitateko kultur politikako eta komunikabideetako ikasketetako irakasle laguntzailea da. 2019an, bere doktore-tesia defendatu zuen, Coworking-erako lekuak: berrikuntza sormen-industrietan kokatzea, Rotterdameko Erasmus Unibertsitatean (baita Herbehereetan ere). Une honetan, sormen-industrietako irabazietan eta irabazi-eredu berrietan lan egiten du, hala nola autoantolaketan eta finantzaketa alternatiboan.

TOKIKO ADITUAK:

CAMILA DE
EPALZA
AZQUETA

Europako politiken arduraduna da Euskadiren Europar Batasuneko Ordezkaritzan eta RICC (Regional Initiative for Culture and Creativity) sareko zuzendarikidea. Camila de Epalza Azqueta nazioarteko harremanetan eta Europako gaietan espezialista da. Europako politiken arduraduna da Euskadiren Europar Batasuneko Ordezkaritzan, eta RICC (Regional Initiative for Culture and Creativity) sareko zuzendarikidea. Euskadiren Europar Batasuneko Ordezkaritzan, Camila politiken arduraduna da eta erreferentziazko pertsona hainbat arlotarako: Europako kultura-politika, kulturaren eta sormenaren ahalmena tokiko eta eskualdeko garapenerako, hezkuntza eta eskumenak, eta garapenerako lankidetzak, Espezializazio Adimenduneko Estrategiarekin (EBko berrikuntza-agenda) bat etorritik. Arlo horietan, bere zeregin nagusia da aukera berriak irekitzea eta zubiak eraikitzea Europako agendaren eta Europako interes-taldeen eta Euskadiko erakunde eta eragile kultural eta sozioekonomikoen artean, eta alderantziz. Beste eskualde batzuekin elkarlanean, RICC sarea zuzentzen du, eskualdeak kulturaren, sormenaren eta berrikuntzaren arloan biltzen dituen Bruselako plataforma bakarra. Eusko Jaurlaritzak zuzendutako INTERREG Europe proiektuaren talde koordinatzaileko kidea ere bada Camila.

MIKEL
ETXEBERRIA
AGIRRESAROBÉ

Kulturaren arloan, eta Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Saileko teknikari gisa, hainbat urtez aritu da "sormen-lantegiak" eta "arte eszenikoak" (dantza) arloetan. Euskal Kulturaren Transmisioan Aditu titulua atera zuen Mondragon Unibertsitatean eta, berriki, Kulturaren Euskal Behatokiko arduradun izendatu dute. Prestakuntza zientifikoari dagokionez, Albaitaritzan lizentziatu zen Madrilgo Unibertsitate Konplutentsean. Aurretik, osasunaren arloan lan egin du, eta HACCP sistemen (arriskuen eta kontrol-puntu kritikoaren analisia) auditoretzetan espezializatu da. Jakintza bikoitz horrekin, kultura humanistikoaren eta kultura zientifikoaren arteko dikotomia gainditzearen alde agertu da Hirugarren Kultura deritzonaren izenean.

XAVIER FINA

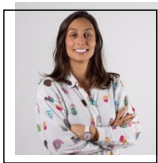
Xavier Fina Ribó filosofian lizentziatua da eta Kultura Kudeaketako Masterra du. ICC Consultores Culturales enpresa sortu eta zuzentzen du. Kataluniako Goi-mailako Musika Eskolako (ESMUC) Kudeaketa eta Sustapen Saileko irakaslea eta zuzendaria da. Kulturaren Euskal Behatokioko edukien kudeatzailea da behatoki hori sortu zenetik (2006). Hainbat masterretan eta graduatu ondoko ikastaroetan ematen ditu eskolak, bai eta nazioko eta nazioarteko ikastaroetan ere. Bartzelonako Unibertsitateko Kultur Kudeaketako Masterreko koordinatzaile akademikoa eta Bartzelonako Unibertsitate Autonomoko kultura-politika-irakaslea izan da. Josep Maria Bricall komisarioaren zuzendaritzapean, Kataluniako Kulturaren eta Arteen Kontseilurako proiektua prestatzeaz arduratu zen lantaldeko kide izan da. Kultura-politikei, plangintza estrategikoari eta kulturaren ekonomiari buruzko hainbat lan argitaratu ditu.

ROBERTO
GOMEZ DE LA
IGLESIA

Conexiones Improbables plataformako zuzendari nagusia. Ekonomialaria, nazioarteko aholkularia, kudeatzailea eta kultura-bitartekaria da; Ekonomia Sortzailea lantzen du Conexiones Improbables plataformako zuzendari nagusi karguan: berritzeko hibridatzea (New European Bauhaus ekimeneko bazkide ofiziala). Kultura- eta sormen-ekosistemak mapatzeko, analizatzeko eta interpretatzeko Kultursistema metodologiaren egilekide eta zuzendaria da. Xabide Taldearen sustatzaile, sortzaile eta zuzendaria izan zen 25 urtez (1984-2009); kultura-kontzientziazioko eta komunikazioko ehunka programa eta gizarte-ekonomiari buruzko programa eta ekintzailatza eta berrikuntza sustatzeko programa publiko ugari kudeatu zituen talde horretan. 2004tik 2009ra, Divergentes y Disonancias kontzeptualizatu eta zuzendu zuen, arte- eta enpresa-berrikuntzako plataforma. 2000. urteaz geroztik, Kultura-komunikazio eta -berrikuntzako irakaslea da Madrilgo Complutense Unibertsitateko Kultura-kudeaketako Masterrean (ICCMU). Cordobako Unibertsitatean (Argentina), Piurako Unibertsitatean (Peru) eta Santiago de Compostelako Unibertsitatean (Espainia) ere ematen ditu ikastaroak. Halaber, irakasle gonbidatua da hainbat unibertsitate eta erakunde profesionaletan, batez ere Espainian eta Latinoamerikan, eta kultura-kudeaketari, sormen-industriei, komunikazioari, gizarte ekonomiari eta berrikuntza irekiari buruzko hainbat argitalpen eta artikulua ere idatzi du. Gaur egun, New European Bauhaus ekimenaren bi europar proiektutan hartzen du parte (FAST45 eta STEAM Process), eta Garapenerako Amerika Arteko Bankuaren Kultura eta Hiria arloko aditu taldeko kide da.

**IRANZU
GUIJARRO**

ColaBoraBora-n egiten du lan, gizarte-, estrategia- eta antolaketa-berrikuntzara bideratutako elkarlaneko ingurunea, prozesu eta zerbitzuak diseinatzen. Euskal Herriko kulturaren eta berrikuntzaren kulturaren berrikuntza ardatz duen KARRASKAN sarearen parte ere bada.

**AINZANE
LARRABEITI**

Bere ibilbide profesionala kulturari lotuta dago, bai administrazio publikoan, bai enpresa pribatuan, bai esparru akademikoan, betiere ikerkuntzan, analisisan, kudeaketan eta kultura-politiketan. Azken 15 urteetan, bere lana Kulturaren Euskal Behatokiari estu lotuta dago. Ikerketa kuantitatiboa eta kualitatiboa egiten ditu ICC Consultors enpresan.

**JUAN
PASTOR
BUSTAMANTE**

20 urte baino gehiagoko esperientzia sormenean, berrikuntzan eta sormenaren sektorean du. Enpresa pribatuan, administrazio publikoan eta hirugarren sektorean zuzendaritza-karguak izan ditu. Innova&acción-ko zuzendariordea: Valentziako Erkidegoko Fundazio Politeknikoko berrikuntza eta sormen gunea. Hezkuntza Zientzietan lizentziaduna Madrilgo Unibertsitate Complutense-n. Industria Antolakuntzako Eskolako (HEO) irakasle taldeko kidea da, Madrilgo Unibertsitate Autonomoko ohorezko irakaslea Sormen Aplikatuan aditu graduan. Espainiako Lankidetzaren Agentziarentzat (AECID) eta Garapenerako Banku Interamerikararentzat (BID) lan egin du Latinoamerikan Ekonomia Sortzailea garatzeko prestakuntza, diagnostiko eta estrategian. Kulturaren eta Sormenaren Euskal Barrutiko (BDCC) enpresa-proiektuak sendotzeko programaren zuzendaria da.

**JABIER
RETEGI**

Jabier Retegik Orkestra-Lehiakortasunerako Euskal Institutuan egiten duen lan profesionala uztartzen du ikertzaile senior gisa eta Mondragon Unibertsitatean industriarekin zerikusia duten proiektuen irakasle eta arduradun gisa, besteak beste, enpresa-estrategian, enpresaren eta balioaren arteko harremanean, kateetan, erakundearen kudeaketan, ikerketan eta garapenean eta berrikuntzan. Ingeniaritzan doktorea da Kataluniako Unibertsitate Politeknikoan. Industria Antolakuntzan eta Zientzia Aplikatuetakoko Masterrean (M.Sc. A.) biak École Polytechnique de Montréal-ekoak (Quebec).

SANDRA
RODRIGUEZ

Giza Zientzietan lizentziaduna Bartzelonako Unibertsitate Autonomoan, Kultura-kudeaketan espezializatua. Kulturaren sektoreko hainbat arlotan garatu du bere ibilbide profesionala, Dublin hiriko jaialdietako programatzaile artistiko gisa, baita Dublingo Udalerako kultura-kudeaketa komunitarioaren esparruan ere. Kultura-kudeaketan dituen ezagupenez eta gaitasunaz gain, esperientzia du administrazio- eta finantza-kudeaketan, ekitaldiak antolatzen eta koordinatzen eta bezeroarenganako arretan eta zerbitzuan ere.

OIHANE
SANCHEZ DURO

Euskal Herriko Unibertsitateko irakaslea. Arte Garaikideko Ikerketan doktorea da unibertsitate berean, eta AKMEKA Ikerketa Talde Kontsolidatuko (UPV/EHU) kidea da. Nazioarteko egonaldiak egin ditu Guanajuatoko Unibertsitatean (Mexiko, 2018) eta Nevadako Unibertsitateko Euskal Ikasketen Zentroan (2015). Arte Plastikoen arloko hainbat beka eta sari jaso ditu, hala nola Bizkaiko Foru Aldundiaren (2015), Ertibilen (Bizkaiko Ikusizko Arteen Erakusketa Ibiltaria, 2017, 2021), BilbaoArte Fundazioaren ekoizpen-beka (2021) eta Eusko Jaurlaritzak emandako Sorkuntza-Ekoizpena kategoriako beka. Taldeko eta banakako erakusketetan parte hartu du, eta hainbat jaialdi eta programa artistikotan parte hartu du. "Especulaciones sobre/para una producción artística sostenible" (Eusko Jaurlaritzaren arte plastiko eta bisualen arloko beka, 2020) eta "Bilbao Détournement. Espazio eta praktika artistiko-kulturalen katalogoa" (BFA, 2016), baita aldizkari espezializatuetan argitaratutako artikuluak ere.

IDAZKARITZA ZIENTIFIKOA ETA TEKNIKOA:

CRISTINA
ORTEGA

2016ko urtarrilaz geroztik, Aisialdiaren Mundu Erakundeko zientzia- eta operazio-zuzendaria da Cristina Ortega Nuere. Bere jarduera nagusi hori irakaskuntzarekin uztartzen du, Kataluniako Universitat Oberta unibertsitatean, masterren arloan. Giza Garapenean eta Aisialdian doktorea da, Kultura-kudeaketako Masterradu, Deustuko Unibertsitateko Filosofia eta Arte Ederren fakultatean graduatu zen, eta Londonen, Middlesex-en eta Westminster-eko Unibertsitatean osatu zituen ikasketak. Jarduera akademikoarekin batera, Deustuko Unibertsitatean ikertzaile eta irakasle lan egin du 20 urte baino gehiagoz; 50 ikerketa-proiektu baino gehiago egin du, dozenaka argitalpen, eta hainbat aldizkari zientifikotako erredaktoreburu izan da. Horrez gain, bestelako erantzukizun instituzionalak ere izan ditu. ENCATC kultura-kudeaketa eta -politikako europar sare nagusiko lehendakaria izan da lau urtez, eta ENCATC sareko mundu osoko 40 kultura-behatoki baino gehiagok osatzen duten «Policy Group Monitors of Culture» taldeko lehendakaria. Espezialista da kultura-proiektuen ebaluazioan, eta Kulturaren Europako Hiriburuen epaimahaiko kide izan zen. Euskadin, Kulturaren Euskal Kontseiluko kide izan da, Kulturaren Euskal Behatokiko ebaluatzaile aditua 10 urtez. Sarri parte hartzen du mundu osoko nazioarteko topaketa zientifikoetan hitzaldiak ematen, eta Observatorios Culturales: Creación de Mapas de Infraestructuras y Eventos (Bartzelona: Ariel, 2010) erreferentziazko lanaren egilea da; lan horretan, kultura- eta ekitaldi-azpiegiturak erabiltzeko eredu bat garatu zuen, hainbat hiri eta herrialdetan erabili dena. Las ICC en el País Vasco. Un viaje a través del desarrollo de las Industrias Culturales y Creativas vascas da bere azken argitalpena. Aisialdia eta kultura, politikak eta ebaluazioa dira haren espezializazio-arloa.

ISABEL
VERDET

Deustuko Unibertsitatearen (Bilbo) Aisialdiko Ikasketen Institutuan egin zuen Giza Garapenerako Aisialdia, Kultura eta Komunikazioari buruzko doktoretza-tesia 2018an Isabel Verdet Perisek. Kazetaritzako eta Itzulpen eta Interpretazioko gradua du Valentziako Unibertsitatean, baita Eurokulturari (Erasmus Mundus) buruzko master bikoitza ere, Deustuko Unibertsitatean eta Gotinga Georgia Augusta Unibertsitatean (Alemania). Hainbat artikulu akademikoren egilea da, eta ikerketako laguntzaile gisa lan egin du kultura-kudeaketaren eta -politikaren arloko nazioarteko hainbat proiektutan, kultura- eta sormen-industriei buruzkoetan, hain zuzen ere. Aurrez, komunikazio-zuzendari gisa lan egin zuen Isabelek Gobernuz Kanpoko hainbat Erakundetan, eta argitalpen akademiko batzuetako erredaktore ondoko. Gaur egun, Ikerketa eta Argitalpenen koordinatzailea da 3Walks kultura arloko aholkularitza-enpresan eta Aisialdiaren Mundu Erakundean (WLO). 3Walks enpresaren eskutik, lan horiekin batera, nazioarteko beste sare batzuetarako zerbitzuak ere ematen ditu; ENCATC sarearen kasuan (kultura-kudeaketa eta -politikako europar sarea), ikerketa-proiektuen zuzendari gisa lan egiten du, eta ECBN sareari ere (Europa sortzailerako enpresa-sarea) ematen dizkio zerbitzuak. Hezkuntza ibilbide eta ibilbide profesional horren ondorioz, edizio akademikoarekin, ikerkuntzarekin, jarduerak ebaluatzearekin eta txostenak idaztearekin lotutako trebetasunak ditu batez ere Isabelek; horri gehitu behar zaio esperientzia handia duela nazioarteko proiektu eta ingurunetan lan egiten.

Posta elektronikoa: isabel.verdet@3walks.com

ARKAITZ CELAÁ
ANGULO

Arkaitz Celaá Turismo Kudeaketan lizentziatua da Valentziako Unibertsitate Politeknikoan eta bere azken urtean ondare natural eta kulturean espezializatu zen. Unibertsitate berean, Turismoaren Nazioarteko Eguneko kongresuetan hizlari izan da eta turismoarekin lotutako hainbat ekitalditan parte hartu du. Gida turistiko ziurtatua ere bada. Unibertsitateko ikasketak amaitu ondoren, Kultur eta Sormen Industrien Kudeaketako Masterra egin zuen Miguel de Cervantes Europako Unibertsitatean. Ondoren, marketin eta komunikazio kulturalari buruzko ikastaro tekniko bat egin zuen. Bere ikerketa berria kulturarekin eta bere balioarekin lotu da. Bere lehen ikerketa lana kulturaren balioan oinarritu zen Guggenheim efektuaren bidez, eta bigarrena, kulturaren balioan Euskal Rock Erradikalaren bidez. Gaur egun, 3Walks-en ari da lanean, kultura eta sormen sektorearekin lotutako proiektuen kudeatzaile gisa. Posta elektronikoa: arkaitz.celaa@3walks.com

IDAZKARITZA ZIENTIFIKOA ETA TEKNIKOA

3W Cultural Research
Training and
Knowledge Transfer
events@3walks.com

